

## Kommunstyrelsen

**Yttrande, Promemorian reglering av undersköterskeyrket –  
kompetenskrav och övergångsbestämmelser (DS 2020: 15)****Sammanfattning**

Promemorian ska komplettera beslutsunderlaget till betänkandet ”Stärkt kompetens i vård och omsorg” (SOU 2019:20) samt förslag till skyddad yrkestitel för undersköterskor.

Syftet i promemorian och med reformen är att öka kvaliteten och säkerheten i hälso- och sjukvård samt omsorg genom att tydliggöra undersköterskans kompetens- och yrkesroll. I december 2019 beslutade regeringen om en reformerad gymnasieutbildning för nationella gymnasieprogrammen. Kursinnehållet inom vård och omsorgsprogrammet har anpassats för att stämma överens med de nationella kompetenskraven för undersköterskor som Socialstyrelsen föreslagit och kommer att gälla för utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2021.

Örnsköldsviks kommun instämmer med promemorians förslag till lagändring, ny paragraf i patientsäkerhetslagen (2010:659) och att nationella kompetenskrav för undersköterskor finns med som en del i regleringen av skyddad yrkestitel för undersköterskor, men vill lämna följande yttranden gällande promemorians förslag.

**Örnsköldsviks kommuns yttrande.**

Den rådande situationen med coronavirusets utbredning och utmaningar har gjort det än mer tydligt hur angeläget det är att kompetens-, patientsäkerheten och kvaliteten stärks inom vård och omsorg. Verksamheter och anställda inom vård och omsorg och särskilt inom äldreomsorg har i vissa sammanhang upplevt sig utsatta i den samhällsdebatt som varit.

Örnsköldsviks kommun anser att tydliga nationella kompetenskrav för undersköterskor samt skyddad yrkestitel, är av yttersta vikt och kan bidra till både kunskapsutveckling, en ökad status för yrkesrollen samt en trygghet ur ett patientsäkerhets-, kvalitetsperspektiv. Att både

verksamheten och den enskilde medarbetaren har kompetens och kunskap att för att säkerställa kvalitén inom vård och omsorg kan därmed bidra till att fler både söker utbildning och vill arbeta inom vård och omsorg.

### **Skyddad yrkestitel för undersköterskor**

Synpunkter som kommit fram är att förslaget till lagändringen inte tar hänsyn till är de variationer av yrkestitlar som finns inom kommunal vård och omsorg tex stödassistent. Promemorian behandlar dessa konsekvenser i punkten 7.1.8.

Örnsköldsviks kommun anser att bedömningen om ” att det är avgörande om personen har haft en tillsvidareanställning med yrkestiteln undersköterska vid tiden för ikraftträdandet”, bör förtydligas och formuleras så att både verksamhet och medarbetare förstår vilka som kan komma att omfattas och behöva ansökan om skyddad vid ikraftträdande 2025.

### **Övergångsbestämmelser**

Övergångsbestämmelsen innebär enbart att tillsvidareanställd personal som redan har yrkestiteln undersköterska får behålla titeln under en längre tid, dock senast tom 31 december 2034.

Örnsköldsviks kommun som har en hög andel tillsvidareanställda inom vård och omsorg menar att en lång övergångsperiod kan både vara positivt och negativt, exempelvis så är det positivt för verksamheter och medarbetare med en lång övergångsperiod för att tydliga tillämpningsanvisningar kan tas fram innan ikraftträdande av lagändringen 2025. Negativt kan vara att det reformerade vård- och omsorgsprogrammet i gymnasieskolan med nationella kompetenskrav kommer att börja gälla för studier som påbörjas efter den 30 juni 2021, vilket kan medföra att övergångsregler och ansökan om skyddad yrkestitel för tillsvidareanställda skjuts på framtiden tills de första studerande är klara med sin utbildning.

Promemorians exempel hur övergångsbestämmelserna kan tillämpas är visserligen bra, dock anser Örnsköldsviks kommun att de exempel som anges behöver utvecklas så att de tydligare beskriver övergångsreglerna i förhållande till anställningsvillkor som tillsvidare- och tidsbegränsad anställning samt yrkeserfarenhet med utgångspunkt av promemorians krav på att varit verksam, exkluderar föräldralediga

## Nationell standard, kompetenskrav för undersköterskor

Det reformerade vård- och omsorgsprogrammet i gymnasieskolan kommer att börja gälla för studier som påbörjas efter den 30 juni 2021. Örnsköldsviks kommun anser att förslagen som lagts både betänkandet och promemorian om standardiseringen och kvalitetssäkringen av utbildningen till undersköterska är av största vikt oavsett huvudman och kommer att ge goda förutsättningar för den kompetenskartläggning som har påbörjats inom Örnsköldsviks kommun.

Standardiseringen utgör grunden för att säkerställa långsiktig kompetensförsörjning och kvalitet inom ramen för vård och omsorg, oavsett var det utförs. Standardiseringen är även en kompetens- och kunskapsbas för verksamheterna och medarbetare för att, vid snabba förändringar i samhälle och/eller organisation, kan bibehålla säkerhet och kvalitet i den vård och omsorg som ges.

Örnsköldsviks kommun anser att validering med utgångspunkt av nationella kompetenskrav för undersköterskor är av stor vikt för att trygga framtida kompetensförsörjning. I kommunens strategier för kompetensförsörjning pågår ett arbete med att kartlägga och dokumentera våra anställdas kompetenser som kan kompletteras de standardiserade kompetenskrav som promemorian föreslår.

Förslag ges att begreppet ”validering” även kan omfatta de beslut som tas gällande kommande kompetenskrav, lagstiftning om skyddad yrkestitel och övergångsregler. Detta menar Örnsköldsviks kommun kan bidra till en synergi mellan de standardiserade kompetenskraven och en ökad kunskap och förståelse för redan anställda gällande ansökan för om skyddad yrkestitel från 2025.

Kommunen vill även lyfta Lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk om nationella minoriteter och minoritetsspråk som en del av utmaningarna vilket medför en avvägning om vilket kompetenskrav som är viktigast vid anställning.

## Likabehandling och jämställdhet

I promemorian har konsekvensbeskrivning bland annat gjorts ur ett kompetensförsörjnings- och jämställdhetsperspektiv. Ur ett jämställdhetsperspektiv bedöms förslagen med utgångspunkt av ”tillsvidareanställning” bidra till att det andra jämställdhetspolitiska delmålet om ekonomisk jämställdhet uppnås.

Örnsköldsviks kommun menar att konsekvenser ur ett likabehandlingsperspektiv bör, innan ikraftträdande, lyftas tydligare, med hänvisning till: Lag (2002:293) om förbud mot diskriminering av deltidsarbetande arbetstagare och arbetstagare med tidsbegränsad anställning, Diskrimineringslagen (2008:567) samt Föräldraledighetslag (1995:584).

Likaväl behöver konsekvenser för kompetensförsörjning, utbildning/validering, anställningsvillkor samt arbetsrätt synlig- och tydliggöras innan förändringarna träder i kraft.

### **Sammanfattning**

Örnsköldsviks kommun ser förslagen i promemorian som framåtsyftande och värdefulla, ”standardisering av nationella kompetenskrav för undersköterskor” samt lagändring av patientsäkerhetslagen om skyddad yrkestitel samt övergångsbestämmelser för undersköterskor, finns som en grund för att stärka kompetens, kvalitet och patientsäkerhet inom vård och omsorg.

Kompetensförsörjning är en nyckelfråga för kommunens verksamheter för att möta de utmaningar som finns redan idag som coronavirus, heltidsarbete, organisationsförändringar samt ekonomiska förutsättningar, därför anser Örnsköldsviks kommun att en vidare och tydligare sammanhållen helhetsbild ska finnas som grund och stöd för verksamheterna om nationella kompetenskrav, validering samt reglering av undersköterskeyrket för en skyddad yrkestitel.

Örnsköldsviks kommun

Per Nylén  
Kommunstyrelsen ordförande